

Politika és science fiction

Alternatív kurzus

Tematika

A KURZUS KONCEPCIÓJA

A tudományos fantasztikus irodalom alapja, hogy koncepcióinak „tudományosan érvényesnek” kell lennie – nem mehetnek szembe az ismert tudományos tételekkel. A műfaj jellegéből adódóan e kitévelt általában természettudományos szabályokra szokták alkalmazni, ám logikailag a társadalomtudományok „szabályaira” is igaznak kell lenniük. A kurzus e kiindulópont alapján vizsgálja meg a különböző science fiction univerzumok politikai jellemzőit: politikai rendszereit, politikai szereplőit és e szereplők interakcióit. Olyan kérdésekre keres választ, mint például:

- *Ismereteink szerint mennyire „reálisak” a science fiction univerzumok politikai rendszerei – konzisztensek-e azzal, amit a létező politikai rendszerekről tudunk?*
- *Milyen előfeltevésekkel élnek a science fiction univerzumok a politikumot, a politikai szereplők motivációit és a politikai rendszerek működését illetően?*
- *Melyek a leggyakoribb és melyek a legritkább politikai berendezkedések a legfontosabb science fiction univerzumokban?*

A kurzus a science fiction műveket nem „korlenyomatként” kezeli; nem igyekszik általános, napjaink politikai rendszereire, vagy még inkább ideológiai áramlataira vonatkozó következtetéseket levonni. Ehelyett ezeket az univerzumokat többé-kevésbé konzisztens, zárt rendszerként kezelve próbálja politikai berendezkedésük alapjait elemezni.

A KURZUS FÓKUSZA

A kurzus a politológia ismeretanyag és megközelítése felől vizsgálja a science fiction univerzumokat; a politikai rendszerek jellemzői, kategorizálásuk, fogalmi megközelítésekre, stb. építve, összehasonlító nézőpontból vizsgálja a science fiction univerzumokat.

E megközelítésből adódóan a fókusz azokra az alkotásokra kerül, amelyek kész „univerzumokat”, komplex rendszereket hoztak létre filmek, könyvek és egyéb médiumok felhasználásával. A kurzus egyszerre tárgyalja a populáris kultúrában legnépszerűbb világokat – Star Wars, Star Trek, stb. – és a tudományos fantasztikus irodalom nagyjait – Frank Herbert, Isaac Asimov. A kurzus alapvetően a magyar nyelven is elérhető angolszász szerzőkre és alkotásokra koncentrál.

A KURZUS FELÉPÍTÉSE

A félév első felében a legismertebb tudományos fantasztikus univerzumok tárgyalására kerül sor. Ennek keretei között igyekszünk egy-egy politikatudományilag releváns kérdésen keresztül bemutatni ezen világok politikai rendszereit. A félév második részében a megközelítés analitikus lesz: nem egy-egy „világ” kerül tárgyalásra, hanem olyan, általános kérdések lesznek a középpontban, amelyek több science fiction univerzumot is érintenek

A kurzus tervezett felépítése: órák sorrendje

1.	Február 17.	Bevezetés. A science fiction univerzumok tanulmányozásának megközelítései. Az „in universe” style előnyei, hátrányai.
2.	Február 24.	Politikai rendszerek a Star Wars világában.
3.	Március 3.	A science fiction irodalom klasszikusai és politikai rendszereik: az Alapítvány sorozat és Dúne politikai rendszerei
4.	Március 10.	Az éhezők viadala politikai rendszere. Politikai elemek a Doctor Who sorozatban.
5.	Március 17.	Politikai rendszerek sorozatokban: Battlstar Galactica, Star Gate és Babylon 5.
6.	Március 24.	Politikai rendszerek a Star Trek világában.
7.	Március 31.	„Egzotikus” politikai rendszerek a modern science fictionben: kitekintés (Revelation Space, Radchaai Empire; Leviathan Wakes)
<i>Tavaszi szünet</i>		
8.	Április 14.	Demokrácia, diktatúra és egyéb rendszerek – a science fiction univerzumok komparatív elemzése
9.	Április 21.	Nemzetközi viszonyok a science fiction világokban: realizmus és liberális intervencionalizmus; az idegenek kezelése
10.	Április 28.	Társadalmi viszonyok és problémák a science fiction világokban: társadalmi egyenlőség, egyenlőtlenség és az elitek szerepe
11.	Május 5.	Tolerancia és intolerancia a science fiction világokban: rasszizmus és gender kérdések
12.	Május 12.	Összefoglalás. A politikai rendszerek változásának előrejelzése. Mit tanulhatunk a science fiction univerzumokból?

TECHNIKAI INFORMÁCIÓK ÉS KÖVETELMÉNYEK

A kurzus a szorgalmi időszakban minden kedden 14 órakor lesz, az ELTE ÁJK Egyetem téri épületének IX. előadójában. A kurzus szabadon látogatható; az egyetemi rendszeren keresztüli felvétel nem feltétele a bejárásnak.

Aki hivatalosan, a Neptunon keresztül is felveszi az órát és kreditet szeretne, annak a vizsgaidőszak végéig egy 15-20 oldalas dolgozatot kell írnia az oktatóval egyeztetett, a kurzus tematikájához kapcsolódó témában. A tervek szerint, megfelelő magas színvonalú dolgozat esetén a legjobb munkák kötetben megjelenhetnek.

IRODALMAK

- Az olvasnivaló elsődleges és másodlagos források óráról órára kerülnek meghatározásra. Az előbbi elsődleges források ismeretét tekintjük előzetes ismeretnek:
 - Asimov Alapítvány trilógia
 - Herbet: Dűne (1. kötet)
 - Star Wars univerzum
 - Star Trek univerzum
- A további elsődleges forrásokat a hallgatók érdeklődésének megfelelően határozzuk meg.
- A másodlagos források közül a hangsúly alapvetően az alábbiakra kerül:
 - Brode, Douglas – Breyneka, Leah (eds.) 2012. *Sex, Politics, and Religion in Star Wars. An Anthology*. The Scarecrow Press, Lanham-Toronto-Plymouth.
 - Donald M. Hassler, Donald M. Hassler Clyde Wilcox: *Political Science Fiction*. University of South Carolina Press, 1997.
 - J. Hughes: *Political Science Fiction. Expert Monitors, Excessive Scepticism and Preventive Rationality*. State University of New York Press; Albany, 2008. Chapter 1. <http://www.sunypress.edu/pdf/61569.pdf>
 - (minta): Krauss, Lawrence M. 2010. *The Physics of Star Trek*. Basic Books, New York.
 - Price, Andrew 2012. *The Politics of Star Trek* (amazon e-book).

AZ OKTATÓ ÉS A TÉMA SAJÁT FELÜLETEI

<http://scifipol.tumblr.com/>

<https://www.facebook.com/scifipolitics?ref=hl>

<https://twitter.com/scifipol>